

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Bolette Bele, workshop 28. November 2018

Aktiviteter i Trøndelag, sommeren 2017

Blomsterplanter:

Bekkeblom
Bjørnbrodd
Blåkoll
Brudespore
Bukkeblad
Engfiol
Enghumleblom
Engsoleie
Engsyre
Fjellfrøstjerne
Flekkmarihånd
Fuglevikke
Følblom
Harerug
Hvitbladtistel
Hvitkløver

Hvitmaure
Hvitveis
Krypsoleie
Legeveronika
Ljåblom
Løvetann
Maiblom
Marikåpe
Mjødurt
Molte
Myrhatt
Myrklegg
Perlevintergrønn
Rødkløver
Rød jonsokblom
Skoggråurt

Skogstjerne
Skogstorkenebb
Småengkall
Snauveronika
Stormarimjelle
Sumpaukeskjegg
Sumpmaure
Svartopp
Tepperot
Tettegras
Tyrihjel
Tågebær
Vanlig arve
Vendelrot
Øyentrøst

Plantearter og tradisjonell bruk

Tabell 1. Eksempel på registrerte urter/blomsterplanter ved Eggenseetra og tilhørende lokal og tradisjonell kunnskap frå Trøndelag og Snåsa. Kilder: feltbefaring juli 2017, Høeg 1976.

Plantenavn	Dialektnavn	Tradisjonell bruk (Høeg 1974)
Bekkeblom	Trimelt, vass-soleie (Snåsa).	«I Trøndelag siter namnene trimeltgull og kjærheimblom til at disse blomstene ble regnet som merke på at en kunne begynne å melke tre ganger hver dag». Å ta hjem kuene har i Trøndelag hett, og heter fremdeles, å kjør heim. Du må kjør heim når vi kauke, kunne de si til gjeteren».
Blåklukke	-	Når den blomstret ble brukt som tegn på når slåtten skulle begynne. «Da var det tid å slå enga» (Snåsa).
Brennese, stornese	Breinhøttu (Snåsa)	«Breinhøttu ble før brukt som grønnsakplante. Har i allfall hørt om det av gamle folk» (Snåsa).
Bukkeblad	Gjeitkleiv (Snåsa)	«Det hjalp mot forkjølelse å leggja blad på brystet» (Snåsa). «Det fortelles i flere bygder i Trøndelag at elgen liker den så godt at den ikke nøyer seg med å spise bladene, men graver opp og spiser rota». «Forklaringen kan være at elgen om høsten graver sine brunstgropar på fuktig bunn hvor planten vokser».
Engsyre	Syr, syre, suregras (Trøndelag).	«Syr sprett opp, og der blir ho stannand. Når det li på, kjem ho aldeles bort (for det andre graset gror over)» (Snåsa).
Fuglevikke	Vjfloke (NT), musarter/musarter (NT)	
Groblad	Groblad (størstedelen av NT).	Den gamle troen at bladene helbreder sår og verk, er kjent over hele landet». «En skulle leggja bladet på nye sår for å stanse blødningen, for å holde såret rent og for at det skulle gro fort. En skulle også leggja det på svuller for å trekke ut verken».
Harerug	Hårråug (NT)	«Den gropar sida (undersiden) trekker ut verk, og den andre leger sår» (Snåsa).
	Sauspreng (Snåsa)	«Grønnsakplante, før» (Snåsa).

Eggen setra, Snåsa

Fagermyr gård, Oppdal

Vinndalen, Lønset

A landscape photograph showing a grassy field in the foreground with a large, moss-covered rock. In the background, there is a forest of trees with some autumn-colored foliage and distant hills under a clear sky. The text "Klipvollen i Hegra" is overlaid on the lower part of the image.

Klipvollen i Hegra

Beitlandet

Budalen

Rome, myrlilja (filbrodd) (*Narthecium ossifragum*)

«No for tida er det ei plante som sauene blir syk av. Det var aldri snakk om det i Forradal i gamle dager»

Eksempel fra Budalen:

«Det hendte dyra måtte settes inn på dagtid på grunn av kleggen»

«Mygg og knott kjem samtidig no for tida, tidligere kom myggen først, og knotten i august»

«Åta var verst forholdsvis tidlig i sesongen»

Å gjæte «undorn»

«Kyrne var rett som det var, ute om natta på grunn av åta»

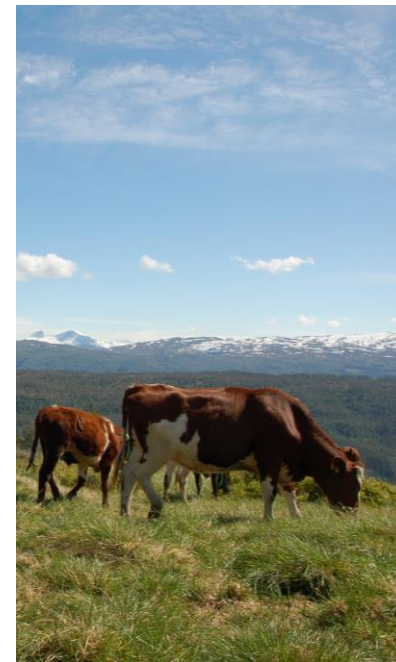
En tradisjon som ble holdt i hevd til tidlig eller midten av 1960-åra

Gjete tidlig om morgenen og om ettermiddagen

Det vart sagt at «kleggen kom med martnasfolket, fra St. Hans martnan i Trondheim. De vart med hestene opp att til bygda»

Beitepotensialet i den norske utmarka

- 950 millioner fôrenheter tilgjengelig
- 750 millioner fôrenheter er mulig å høste
- I 2012 ble det høsta 400 millioner fôrenheter (husdyr og tamrein)

➡ husdyrantallet på utmarksbeite kan økes til det dobbelte!

Rekdal, Y. 2013. Beite i utmark – kvalitet og kapasitet. Bioforsk FOKUS 8(2).